

Uchwała z dnia 23 lipca 2008 r., III CZP 56/08

Sędzia SN Jacek Gudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Jan Górowski

Sędzia SN Elżbieta Skowrońska-Bocian

Sąd Najwyższy w sprawie o egzekucję lokalu mieszkalnego przy uczestnictwie wierzycieli Jolanty F., Marka F., (...) z udziałem dłużników Zbigniewa G. i Danuty G. oraz nabywczyni licytacyjnej Jolanty S., po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 23 lipca 2008 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 12 lutego 2008 r.:

"Czy pełnomocnictwo do udziału w przetargu nieruchomości (art. 977 k.p.c.) może być udzielone podmiotowi, który nie należy do kręgu osób określonych w przepisie art. 87 k.p.c.?"

podjął uchwałę:

Pełnomocnictwo do udziału w przetargu (art. 977 k.p.c.) może być udzielone podmiotom niewymienionym w art. 87 k.p.c.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2007 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie udzielił przybicia nieruchomości stanowiącej odrębną własność lokalu mieszkalnego nr 11 w budynku położonym w S. przy ul. W. nr 109 o powierzchni 94,82 m², dla którego Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...)82, wraz z udziałem w 109/1000 wspólnej części budynku i w prawie użytkowania wieczystego gruntu objętych księgą wieczystą nr (...)18 na rzecz Jolanty S., na jej majątek osobisty, za cenę 182 000 zł ustaloną w przetargu odbytym w dniu 31 lipca 2007 r.

Od postanowienia Sądu Rejonowego dłużnik wniósł zażalenie, w którym zarzucił naruszenie art. 759 § 2 k.p.c. przez nieusunięcie z urzędu spostrzeżonego uchybienia polegającego na bezzasadnym niedopuszczeniu przez komornika do

udziału w licytacji Marcina M., pełnomocnika Kamila K. i Marka W., występującego w imieniu „T.”, sp. z o.o. w S.P., co było skutkiem przyjęcia przez Sąd poglądu, że pełnomocnictwo określone w art. 977 k.p.c. może być udzielone wyłącznie osobom wskazanym w art. 87 k.p.c. Naruszenie to – stosownie do art. 976 k.p.c. – stanowi podstawę do odmowy przybicia.

Rozpoznając zażalenie dłużnika, Sąd Okręgowy w Szczecinie powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w przedstawionym Sądowi Najwyższemu zagadnieniu prawnym, przytoczonym na wstępie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy podzielić wyrażony w piśmiennictwie pogląd, że przepisy o pełnomocnikach procesowych, a w szczególności ograniczenia podmiotowe zawarte w art. 87 k.p.c., wprowadzone jako namiastka przymusu adwokackiego, dotyczą zastępowania stron – i podejmowania czynności procesowych w ich imieniu – przed sądem. W związku z tym mają one odpowiednie zastosowanie w postępowaniu egzekucyjnym (art. 13 § 2 k.p.c.) tylko wtedy, gdy w grę wchodzi działanie przed sądem jako organem egzekucyjnym lub sprawującym nadzór nad egzekucją, w tym nadzór instancyjny. Oznacza to, że pełnomocnikiem strony – oraz innej osoby (np. art. 761 k.p.c.) – w postępowaniu przed komornikiem może być każda osoba zdolna do czynności prawnych.

Przekonujący jest także pogląd, że pełnomocnictwo unormowane w art. 977 k.p.c. ma charakter mieszany; spełnia rolę pełnomocnictwa o charakterze materialnoprawnym, upoważniającego do podejmowania czynności w ramach przetargu zmierzającego do nabycia własności rzeczy, a także – w pewnym zakresie – pełnomocnictwa procesowego do dokonania niektórych czynności procesowych w postępowaniu egzekucyjnym, tj. do wzięcia udziału w licytacji stanowiącej etap egzekucji z nieruchomości.

Poczynione uwagi jednoznacznie prowadzą do wniosku, że art. 977 k.p.c., niezawierający jakichkolwiek ograniczeń podmiotowych, upoważnia do udzielenia pełnomocnictwa także tym osobom (podmiotom) mającym zdolność do czynności prawnych, które nie zostały wymienione w art. 87 k.p.c. Niezależnie od tego, nie istnieją żadne celowościowe lub inne pozanormatywne argumenty przemawiające za tym, aby czynności podejmowane w imieniu licytanta przed komornikiem miały być zastrzeżone wyłącznie dla osób (podmiotów), które mogą pełnić funkcję pełnomocnika procesowego działającego przed sądem (art. 86 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak na wstępie.